

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 7. júna 2018¹

Vec C-435/17

**Argo Kalda Mardi talu
proti
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA)**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tartu Halduskohus (Správny súd Tartu, Estónsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Spoločná poľnohospodárska politika – Priame platby – Nariadenie (EÚ) č. 1306/2013 – Systém krízového plnenia – Normy dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu – Správne sankcie – Rozsah voľnej úvahy členských štátov – Vnútroštátne pravidlá vyžadujúce, aby poľnohospodári udržiavali archeologické štruktúry – Zlučiteľnosť s právom Únie“

1. Spoločná poľnohospodárska politika (ďalej len „SPP“) upravuje, okrem iných opatrení, platby podpory Únie pre poľnohospodárov. Aby mohli poľnohospodári využívať takéto platby, musia dodržiavať určité pravidlá známe všeobecne ako systém krízového plnenia. Požiadavkou týchto pravidiel je, aby poľnohospodári okrem iného udržiavali pôdu, ktorá je oprávnená na finančnú podporu, v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave. V tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania Tartu Halduskohus [Správny súd Tartu (Estónsko)] žiada o určenie, či je v súlade s pravidlami krízového plnenia stanovenými v nariadení (EÚ) č. 1306/2013², aby členské štáty vyžadovali od poľnohospodárov zachovanie archeologických štruktúr nachádzajúcich sa na poľnohospodárskej pôde a či je legitímne uložiť správnu sankciu v prípade rozobratia takejto štruktúry. Vnútroštátny súd tiež žiada o objasnenie, či prijímateľ podpory Únie musí dodržiavať požiadavku zachovania pôdy v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave, pokiaľ ide o jeho celý podnik alebo výhradne vo vzťahu k špecifickej poľnohospodárskej oblasti, pre ktorú sa finančná podpora požaduje.

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 549).

Právo Únie

2. Nariadenie (EÚ) č. 1307/2013³ upravuje okrem iného spoločné pravidlá platieb poskytovaných priamo poľnohospodárom (známe tiež ako „priame platby“).⁴

3. Článok 4 ods. 1 nariadenia č. 1307/2013 obsahuje nasledujúce definície: „poľnohospodár“ je fyzická alebo právnická osoba alebo skupina fyzických alebo právnických osôb bez ohľadu na právne postavenie takejto skupiny a jej členov podľa vnútroštátneho práva, ktorej podnik sa nachádza v rámci, okrem iného, územia členského štátu;⁵ „podnik“ sú všetky jednotky používané na poľnohospodárske činnosti a spravované poľnohospodárom, ktoré sa nachádzajú na území toho istého členského štátu;⁶ a „poľnohospodárska plocha“ je akákoľvek plocha, ktorú zaberá orná pôda, trvalý trávny porast a trvalé pasienky alebo trvalé plodiny.⁷

4. Nariadenie č. 1306/2013 stanovuje pravidlá týkajúce sa záležitostí zahŕňajúcich systém krížového plnenia.⁸ Slová „poľnohospodár“ [článok 2 písm. a)]; „poľnohospodárska činnosť“ [článok 2 písm. b)]; „poľnohospodárska plocha“ [článok 2 písm. c)], a „priame platby“ [článok 2 písm. e)] majú rovnaký význam ako korešpondujúce pojmy v nariadení č. 1307/2013. Slovo „podnik“ uvedené v článku 2 písm. d) má rovnaký význam ako pojem „podnik“ uvedený v nariadení č. 1307/2013, s výnimkou ustanovení článku 91 ods. 3 nariadenia č. 1306/2013 týkajúcich sa systému krížového plnenia. Článok 72 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1306/2013 stanovuje, že prijímateľ každý rok predloží žiadosť o platbu za príslušnú plochu, pričom v prípade potreby uvedie všetky poľnohospodárske pozemky poľnohospodárskeho podniku, ako aj nepoľnohospodársku plochu, na ktoré sa požaduje podpora.⁹

5. Pravidlá upravené v hlave VI nariadenia č. 1306/2013 upravujú krížové plnenie. Všeobecná zásada uvedená v článku 91 ods. 1 stanovuje, že keď prijímateľ nedodržava pravidlá krížového plnenia, uloží sa mu správna sankcia.¹⁰ V zmysle článku 91 ods. 2 sa správna sankcia uplatňuje vtedy, ak je nedodržanie pravidiel výsledkom konania alebo opomenutia, ktoré možno priamo pripísať príslušnému prijímateľovi, a ak je splnená aspoň jedna z týchto dodatočných podmienok: a) nedodržanie sa týka poľnohospodárskej činnosti prijímateľa; b) ide o plochu podniku prijímateľa.

6. V zmysle článku 93 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1306/2013 pravidlá krížového plnenia zahŕňajú okrem iného splnenie požiadaviek pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy stanovených na vnútroštátnej úrovni, ktoré sú uvedené v prílohe II nariadenia č. 1306/2013.

7. V zmysle článku 94 členské štáty musia zabezpečiť, aby všetka poľnohospodárska pôda (vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie), bola udržiavaná v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave. Členské štáty vymedzia pre prijímateľov na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu na

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009 (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 608).

4 Spoločné pravidlá v zmysle nariadenia č. 1307/2013 sa uplatňujú na režimy podpory uvedené v prílohe I k danému nariadeniu známe ako priame platby. Tieto zahŕňajú režim jednotnej platby na plochu [článok 1 písm. a)]. Tento režim predstavuje prechodný, zjednodušený režim podpory príjmov poľnohospodárov ponúknutý v deň pristúpenia členských štátov, ktoré pristúpili k Európskej únii v roku 2004 s cieľom uľahčiť vykonávanie priamych platieb. Na účely týchto návrhov budem pre priame platby príjemcom podľa spoločných pravidiel používať pojem „pomoc“.

5 Článok 4 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1307/2013.

6 Článok 4 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1307/2013.

7 Článok 4 ods. 1 písm. e) nariadenia č. 1307/2013.

8 Odôvodnenie 53 uvádza, že nariadenie č. 1306/2013 stanovuje zásadu, že úplné platby podpór prijímateľom by mali byť spojené s dodržiavaním pravidiel krížového plnenia. Odôvodnenie 54 potvrdzuje, že tieto pravidlá začleňujú základné normy vrátane tých, ktorých predmetom je dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy. Pozri tiež článok 1 písm. d) nariadenia č. 1306/2013.

9 Článok 67 ods. 4 nariadenia č. 1306/2013 stanovuje, že „poľnohospodársky pozemok“ je „súvislá plocha pôdy, ktorú deklaroval jeden poľnohospodár a na ktorej sa pestuje najviac jedna skupina plodín; ak sa však v kontexte nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 v rámci skupiny plodín vyžaduje osobitné vyhlásenie o využití plochy, toto osobitné využitie v prípade potreby ďalej vymedzuje poľnohospodársky pozemok...“

10 V zmysle článku 92 nariadenia č. 1306/2013 je prijímateľom osoba, ktorá dostáva priame platby.

základe prílohy II nariadenia č. 1306/2013, ktoré musia prijímatelia rešpektovať, pričom zohľadnia osobitosti dotknutých oblastí vrátane pôdnych a klimatických podmienok, existujúcich poľnohospodárskych systémov, využitia pôdy, rotácie plodín, poľnohospodárskych postupov a štruktúry poľnohospodárskych podnikov. Členské štáty pritom nevymedzia minimálne požiadavky, ktoré sa neustanovujú v prílohe II.¹¹

8. Článok 97 stanovuje, že správne sankcie ustanovené v článku 91 sa uložia v prípade nedodržovania pravidiel krížového plnenia kedykoľvek v danom kalendárnom roku a toto nedodržovanie je možné priamo pripísať prijímateľovi, ktorý v príslušnom kalendárnom roku predložil žiadosť o pomoc alebo žiadosť o platbu.

9. Príloha II nariadenia č. 1306/2013 má názov „Pravidlá krížového plnenia podľa článku 93“. Používa skratku „GAEC“, ktorá znamená „Normy pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy“. Tabuľka v prílohe II obsahuje nasledujúce:

Oblasť	Hlavná otázka	Požiadavky a normy	
Životné prostredie, zmena klímy, dobrý poľnohospodársky stav pôdy	Krajina, minimálna miera udržiavania	GAEC 7	Zachovanie krajinných prvkov, vo vhodných prípadoch vrátane živých plotov, rybníkov, priekop, stromov v rade, v skupine alebo izolovane, medzi a terás vrátane zákazu strihania živých plotov a stromov počas obdobia reprodukcie vtáctva a v období hniezdenia a prípadné opatrenia na vyhnutie sa inváznym druhom rastlín

10. Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 640/2014¹² obsahuje ustanovenia, ktoré dopĺňajú určité prvky nariadenia č. 1306/2013, okrem iného tie, ktoré sa týkajú určenia administratívnych sankcií a stanovenia konkrétnej sadzby, ktorá sa má uložiť, ako aj základu pre výpočet pomoci a obsahuje pravidlá, ako riešiť určité prípady, v ktorých oprávnené oblasti obsahujú krajinné prvky alebo stromy.¹³ Podľa článku 5 ods. 1 a 2 delegovaného nariadenia č. 640/2014, aby sa zabezpečil súlad s opatreniami SPP, musia členské štáty vytvoriť systémy na identifikáciu poľnohospodárskych pozemkov a musia zabezpečiť, aby boli tieto deklarované pozemky jasne identifikované.¹⁴ Osobitné ustanovenie sa vzťahuje na krajinné prvky, na ktoré sa vzťahujú požiadavky a normy uvedené v prílohe II k nariadeniu č. 1306/2013, ktoré tvoria súčasť celkovej plochy poľnohospodárskeho pozemku. Tieto prvky sa považujú za súčasť oprávnenej plochy tohto pozemku podľa článku 9 ods. 2 delegovaného nariadenia č. 640/2014.¹⁵ V súlade s článkom 39 ods. 1 tohto nariadenia ak neplnenie povinností vyplýva z nedbanlivosti prijímateľa, uplatnené zníženie predstavuje vo všeobecnosti 3 % z celkovej výšky sporných priamych platieb.

11 Odôvodnenie 58 stanovuje, že systém krížového plnenia uvedený v nariadení č. 1306/2013 má širší rozsah pôsobnosti ako predchádzajúca právna úprava (pozri bod 47 nižšie). Systém „...“ by mal preto zahŕňať rámec pre členské štáty na prijatie vnútroštátnych noriem pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav. Rámec Únie by mal zahŕňať aj pravidlá pre lepšie zaobchádzanie s vodou, pôdou, zásobami uhlíka, biodiverzitou a krajinou, ako aj minimálnu úroveň údržby pôdy.“

12 Z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 vzhľadom na integrovaný administratívny a kontrolný systém, podmienky zamietnutia alebo odňatia platieb a administratívne sankcie uplatniteľné na priame platby, podporné nariadenia na rozvoj vidieka a krížové plnenie (Ú. v. EÚ L 181, 2014, s. 48).

13 Článok 1 písm. b) a h) delegovaného nariadenia č. 640/2014.

14 Ako je definované v článku 67 ods. 4 nariadenia č. 1306/2013; pozri tiež odôvodnenia 43 až 45 tohto nariadenia.

15 Pozri tiež odôvodnenie 11 delegovaného nariadenia č. 640/2014.

Vnútroštátne právo

11. Podľa vnútroštátnej právnej úpravy musí prijímateľ priamej platby v zmysle článku 92 nariadenia č. 1306/2013 dodržiavať požiadavku zachovania pôdy v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave, pokiaľ ide o jeho poľnohospodársku činnosť a vo vzťahu ku všetkej pôde vo svojom podniku. To zahŕňa zachovanie krajinných prvkov a minimálnu mieru udržiavania.¹⁶ Archeologická štruktúra – ako napríklad hrob – musí byť udržiavaná. Na tento účel možno klasifikovať ako archeologickú štruktúru: „praveké, stredoveké a novoveké sídla, hrady, útočiská, kultové miesta, pohrebiská, praveké bojiská, kultové kamene, cesty, mosty, prístaviská a remeselné centrá. ...“¹⁷

Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

12. Argo Kalda Mardi talu (farma Argo Kalda Mardi: „Mardi talu“) požiadal v roku 2016 o jednotnú platbu na plochu a o platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie. Dňa 2. novembra 2016 Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (Úrad pre poľnohospodárske registre a informácie, ďalej len „PRIA“) vykonal kontrolu na mieste v poľnohospodárskom podniku Mardi talu. V kontrolnej správe po vykonaní kontroly na mieste PRIA uviedol: „Na poli č. 46, na okraji poľa, ... archeologický pamätník – kamenný hrob, kamene boli premiestnené na okraj poľa, existujúce kríky boli odstránené. Fotografie.“

13. PRIA oznámil Mardi talu 24. novembra 2016, že porušil vnútroštátne právne predpisy upravujúce požiadavky týkajúce sa udržiavania pôdy v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave (ďalej len „príslušné vnútroštátne opatrenia“). Následne bola uložená správna sankcia a platba, ktorú požadoval Mardi talu, bola znížená o 3 %. Mardi talu 30. novembra 2016 podal námietku voči zisteniu PRIA. Namietal, že vzhľadom na to, že kamenný hrob nebol v prírode označený a nenachádzal sa na poľnohospodárskej pôde, ale na okraji poľa, neporušil príslušné vnútroštátne opatrenia.

14. PRIA odpovedal 7. decembra 2016 a uviedol, že v súlade s článkom 72 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1306/2013 bolo treba tieto povinnosti plniť aj v tej časti pôdy, ktorá sa nachádza mimo hraníc poľa a za ktorú sa nežiadalo o žiadnu platbu. PRIA rozhodnutím z 15. decembra 2016 priznal Mardi talu jednotnú platbu na plochu vo výške 82 606,88 eura. Následne bola uložená správna sankcia a platba bola znížená o 3 % (teda o 2 554,94 eura). Druhým rozhodnutím z toho istého dňa priznal PRIA Mardi talu platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie vo výške 37 549,94 eura. Platba poskytnutá Mardi talu bola tiež znížená o 3 % (teda o 1 161,34 eura) na základe uloženia správnej sankcie.

15. Mardi talu podal pred PRIA 17. januára 2017 námietku, ktorou žiadal o zrušenie oboch rozhodnutí v súvislosti s uložením správnej pokuty a so znížením platby, ktorá bola poskytnutá, o 3 %. PRIA danú námietku zamietol rozhodnutím z 20. februára 2017.

¹⁶ Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd uviedol § 8 vyhlášky č. 32 ministra pre záležitosti vidieka zo 17. apríla 2015 „Všeobecné požiadavky pre poberanie priamych platieb, jednotnej platby na plochu, platby za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie a platby pre mladých poľnohospodárov“.

¹⁷ V návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd uvádza § 3 ods. 9 vyhlášky č. 4 ministra poľnohospodárstva zo 14. januára 2015 „Požiadavky týkajúce sa udržiavania plôch v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave“, ktorý odkazuje na § 3 ods. 2 Muinsuskaitseadus (zákon o ochrane pamiatok).

16. Mardi talu podal 23. marca 2017 žalobu na vnútroštátny súd, ktorou žiadal: i) zrušenie správnych sankcií uložených na základe dvoch rozhodnutí z 15. decembra 2017; ii) nariadenie výplaty neposkytnutých platieb, a iii) zrušenie rozhodnutia z 20. februára 2017. Mardi talu predložil niekoľko bodov na podporu svojej žaloby vrátane toho, že nedošlo k porušeniu pravidiel krížového plnenia. Šlo o kopy kamenia, ktorá sa nazbierala pri poľnohospodárskych prácach, nie o kamenný hrob. Oblasť, na ktorej malo dôjsť k údajnému porušeniu, nie je pôda, ktorú Mardi talu používal na poľnohospodársku výrobu a na túto pôdu nebolo požiadané o platbu.

17. PRIA uviedol, že dôkaz o archeologickej štruktúre bol zaregistrovaný 6. januára 1998 a bol potvrdený zo strany „Hansapõld“ na základe údajov štátneho registra o kultúrnych pamiatkach. PRIA sa tiež spoliehal na materiál poskytnutý Pamiatkovým úradom pri potvrdzovaní archeologického statusu hrobu. Pôda, v ktorej bol hrob umiestnený, je súčasťou podniku Mardi talu. Povinnosť podľa vnútroštátnych právnych predpisov chrániť archeologické štruktúry sa uplatňuje nielen na pôdu obrábanú na poľnohospodársku výrobu, na ktorú bola žiadaná pomoc, ale na celý poľnohospodársky podnik.

18. Vnútroštátny súd uvádza, že podľa vnútroštátnych právnych predpisov archeologické štruktúry, pohrebiská, praveké bojiská, kultové kamene, cesty alebo mosty musia byť udržiavané a že praveké, stredoveké a novoveké pohrebiská predstavujú na účely týchto právnych predpisov archeologické štruktúry. Vnútroštátny súd sa domnieva, že cieľom predmetnej vnútroštátnej právnej úpravy je chrániť hroby nachádzajúce sa v Estónsku ako pamiatky. Je nesporné, že Mardi talu nepoužíval pozemky, na ktorých sa nachádza hrob, ako poľnohospodársku pôdu, a že hrob bol na okraji parcely, ktorá bola skutočne používaná na poľnohospodársku výrobu. Nie je však jasné, či cieľom príslušných právnych predpisov Únie, najmä nariadenia č. 1306/2013, je udržiavať hroby ako archeologické štruktúry. Príloha II k nariadeniu č. 1306/2013 vyvoláva dojem, že pokiaľ ide o životné prostredie, zmenu klímy a dobrý poľnohospodársky stav pôdy, je zachovávanie krajinných prvkov uvedené s cieľom chrániť životné prostredie ako ekologický a biologický systém, a nie zachovávať kultúrne a historické štruktúry.

19. Preto vnútroštátny súd žiada o vydanie prejudiciálneho rozhodnutia o nasledujúcich otázkach:

„1. Je požiadavka udržiavať kamenné hroby, ktorú členský štát ukladá žiadateľovi o jednotnú platbu na plochu, ako aj o platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, a pri jej porušení sa uplatní správna sankcia v podobe zníženia platieb o 3 % stanovená v článku 39 [delegovaného nariadenia č. 640/2014], v súlade s článkom 93 ods. 1 a článkom 94 [nariadenia č. 1306/2013], ako aj s minimálnymi požiadavkami stanovenými v jeho prílohe II?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku – musí žiadateľ o jednotnú platbu na plochu, ako aj platbu za poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie, podľa článku 72 ods. 1 písm. a), článku 91 ods. 1 a 2, článku 93 ods. 1 a článku 94 [nariadenia č. 1306/2013], ako aj [článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1307/2013] dodržiavať požiadavky týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu v celom svojom poľnohospodárskom podniku, aby sa vyhol uloženiu správnej sankcie, alebo iba na poľnohospodárskej pôde, za ktorú sa konkrétne predkladá žiadosť o platbu?“

20. Písomné pripomienky v tomto konaní boli doručené zo strany Argo Kalda Mardi talu, estónskej vlády a Európskej komisie. Súdny dvor sa rozhodol konať bez nariadenia pojednávania.

Posúdenie

Prvá otázka

21. Vnútroštátny súd sa na základe prvej otázky pýta, či vnútroštátne predpisy vyžadujúce udržovanie archeologických štruktúr, v tomto prípade kamenného hrobu, sú v súlade s požiadavkami nariadenia č. 1306/2013 o normách pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy, najmä pokiaľ ide o zachovanie krajinných prvkov („GAEC 7“), a či bola správna sankcia uložená na rozobratie a premiestnenie takejto štruktúry prípustná.

22. Mardi talu uvádza, že aj keď majú členské štáty priestor na voľnú úvahu, ustanovenia týkajúce sa krížového plnenia v nariadení č. 1306/2013 sa nevzťahujú na ochranu kultúrneho dedičstva členského štátu. Pokiaľ teda archeologická štruktúra nie je súčasťou ekosystému alebo biologického prostredia, nespadá do rozsahu pôsobnosti pravidiel krížového plnenia v uvedenom nariadení. Uloženie správnej sankcie a následné zníženie pomoci poskytnutej Mardi talu preto bolo v rozpore s právom Únie.

23. Estónska vláda a Komisia s týmto názorom nesúhlasia.

24. Tiež zastávam názor, že predmetná vnútroštátna právna úprava je s právom Únie zlučiteľná.

25. Je nesporné, že Mardi talu ako prijímateľ pomoci zo strany Únie spadá do rozsahu pôsobnosti pravidiel o krížovom plnení uvedených v hlave VI nariadenia č. 1306/2013, keďže je poľnohospodárskym podnikom, ktorý vykonáva poľnohospodárske činnosti v zmysle nariadenia č. 1307/2013.

26. Pravidlá pre dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy spomenuté v článku 93 ods. 1 a uvedené v prílohe II nie sú v nariadení č. 1306/2013 komplexne definované. Pravidlo GAEC 7, ktoré odkazuje na zachovanie krajinných prvkov, stanovuje neúplný zoznam takýchto prvkov. Keďže v nariadení č. 1306/2013 neexistuje definícia, tento pojem sa musí vykladať s ohľadom na jeho obvyklý význam a kontext, v ktorom sa používa.¹⁸

27. Legislatívny kontext nezahŕňa kvalifikáciu pojmov, ako sú „prírodné“ krajinné prvky alebo „poľnohospodárske“ krajinné prvky. Preto je v súlade s týmto kontextom, aby sa slová „zachovanie krajinných prvkov“ vykladali ako zahŕňajúce potenciálne všetky viditeľné znaky oblasti krajiny alebo pôdy. To by zahŕňalo budovy alebo iné zásahy človeka do krajiny, ako aj tie znaky, ktoré vyplývajú z prirodzených kontúr krajiny (ako sú pohoria, rieky alebo lúky). Podľa môjho názoru je tento názor zlučiteľný s GAEC 7 a s prílohou II k nariadeniu č. 1306/2013, ktorá zahŕňa prvky, ktoré sú výsledkom zásahu človeka, ako napríklad živé ploty, rybníky, priekopy, terasy a medze. Pojem „krajinné prvky“ poukazuje na tie prvky, ktorými možno identifikovať určité oblasti vidieka. Pokiaľ sa normy GAEC vzťahujú aj na environmentálny stav pôdy, nie je potrebné preukázať, že tieto prvky sa používajú na poľnohospodárske účely. Nie je ani požiadavka, aby sa dobrý environmentálny stav pôdy vzťahoval výlučne na ekosystém biologického prostredia.

28. Znenie bodu GAEC 7 v prílohe II nariadenia č. 1306/2013 naznačuje, že samotná plocha pôdy by sa mala udržiavať vo všeobecnosti v dobrom stave. Za takýchto okolností sa môže stať, že sa uplatňujú čisto estetické hľadiská alebo že si členský štát želá zachovať prvky kultúrnej alebo historickej hodnoty v jeho krajine.

¹⁸ Pozri okrem iného rozsudky z 10. mája 2001, Rundgren (C-389/99, EU:C:2001:264, bod 41), a zo 16. júla 2009, Horvath (C-428/07, EU:C:2009:458, bod 34).

29. Prvý odsek článku 94 nariadenia č. 1306/2013 poskytuje členským štátom širokú mieru voľnej úvahy. Musia zabezpečiť, aby sa všetka poľnohospodárska plocha vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, udržiavala v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave. Preto skutočnosť, či sa hrob nachádzal na pôde využívanej na poľnohospodárske účely alebo na príľahlom pozemku, nie je relevantná, ak sa nachádzal na pozemku, ktorý tvoril podnik Mardi talu v zmysle článku 91 ods. 3 písm. a) daného nariadenia.

30. Podľa článku 94 nariadenia č. 1306/2013 sú to členské štáty, ktoré vymedzia na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy týkajúce sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu na základe prílohy II. Preto je prípustné, aby členské štáty stanovili požiadavky týkajúce sa ich kultúrneho dedičstva, ak to považujú za vhodné. Pokiaľ sa tieto požiadavky týkajú buď dobrého poľnohospodárskeho alebo environmentálneho stavu pôdy, sú tiež zlučiteľné s prílohou II k nariadeniu č. 1306/2013.

31. Tento názor je v súlade so všeobecným cieľom nariadenia č. 1306/2013, ktorý je uvedený v odôvodnení 54, prispieť k rozvoju udržateľného poľnohospodárstva prostredníctvom lepšej informovanosti na strane prijímateľov o potrebe dodržiavania základných noriem týkajúcich sa okrem iného dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy. Okrem toho členské štáty môžu mať záujem na ochrane archeologických štruktúr z iných dôvodov, ako je estetický, alebo dôvod prínosu pre kultúrne dedičstvo. Môže ísť napríklad o to, že takéto štruktúry prispievajú k prevencii erózie pôdy a k zachovaniu organických látok v pôde. Archeologické štruktúry môžu hostiť aj vtáky, hmyz a rastliny a môžu tak predstavovať prosperujúci ekosystém.

32. Podľa môjho názoru rozsudok Súdneho dvora vo veci Horvath¹⁹ poskytuje v tejto veci užitočné usmernenie. V tomto prípade bola Súdnemu dvoru položená otázka, či môže členský štát zahrnúť do noriem GAEC nariadenia (ES) č. 1782/2003²⁰ požiadavky vzťahujúce sa na údržbu viditeľných ciest. Súdny dvor rozhodol, že zatiaľ čo členské štáty boli povinné dodržiavať požiadavky uvedené v prílohe IV nariadenia č. 1782/2003, napriek tomu im bola ponechaná určitá miera voľnej úvahy, pokiaľ ide o určenie týchto požiadaviek. Veta „dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav“ indikovala, že členské štáty mohli prijať požiadavky týkajúce sa GAEC na účely ochrany životného prostredia. Povinnosť zachovať krajinný prvok, ktorá nesleduje poľnohospodársky cieľ, ale týka sa životného prostredia, predstavuje požiadavku GAEC.²¹

33. Krajinné prvky sú fyzickými prvkami životného prostredia. Ako vysvetlil Súdny dvor, „pokiaľ ide o tento aspekt, požiadavky týkajúce sa zachovania týchto znakov musia prispievať k ich ochrane ako fyzických súčastí. Povinnosti údržby môžu prispievať k zachovaniu takých ciest ako fyzických súčastí životného prostredia. ... Z toho vyplýva, že povinnosť vyplývajúca z týchto štandardov môže mať ekologický cieľ spočívajúci v zabránení zhoršenia stanovíšť...“. Súdny dvor uznal, že krajinné prvky, o ktoré ide v tejto veci, sú tiež spôsobilé prispieť k ochrane stanovíšť.²²

34. Podľa môjho názoru je možné súhrnne konštatovať, že pojem „environmentálny“ tak, ako sa používa v kontexte krížového plnenia, by sa nemal chápať reštriktívne tak, aby sa vzťahoval len na bezprostredné biologické prostredie, v ktorom sa uskutočňuje poľnohospodárska činnosť. Ako už Súdny dvor uviedol v rozsudku vo veci Horvath, krajinné prvky, ktoré priamo neprispievajú

19 Rozsudok zo 16. júla 2009 (C-428/07, EU:C:2009:458).

20 Nariadenie Rady (ES) z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Ú. v. EÚ L 270, 2003, s. 1; Mím. vyd. 03/040, s. 269).

21 Rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath (C-428/07, EU:C:2009:458, body 26, 27 a 32).

22 Rozsudok zo 16. júla 2009, Horvath (C-428/07, EU:C:2009:458, body 41 až 43).

k procesom poľnohospodárskeho priemyslu, sú však neoddeliteľnou súčasťou vidieka; a ich udržovanie môže byť riadnou súčasťou povinností súvisiacich s krížovým plnením, ktoré sú poľnohospodári povinní rešpektovať na oplátku za priamu pomoc, ktorú dostávajú z rozpočtu Únie, a teda od daňových poplatníkov Únie.²³

35. Právo Únie teda nevylučuje, aby členský štát zahrnul zachovanie archeologických pamiatok, akými sú kamenné hroby, do pravidiel dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy na účely bodu GAEC 7 v prílohe II nariadenia č. 1306/2013.

36. Za týchto okolností zastávam názor, že správna sankcia bola prípustná.

37. Vnútroštátny súd uviedol, že premiestnenie hrobu bolo v rozpore s príslušnými vnútroštátnymi predpismi. Mardi talu teda porušil pravidlá krížového plnenia v zmysle článku 93 nariadenia č. 1306/2013. Z tohto dôvodu sa uplatňujú podmienky, ktoré vedú k uloženiu správnej sankcie ustanovenej v článku 91 ods. 1 a 2. V súlade s článkom 39 ods. 1 delegovaného nariadenia č. 640/2014 bolo uplatnené príslušné zníženie o 3 % (minimálna poskytnutá suma) z celkovej výšky pomoci.

38. Preto konštatujem, že podľa článkov 93 a 94 nariadenia č. 1306/2013 je členský štát oprávnený zahrnúť požiadavky týkajúce sa udržovania archeologických štruktúr, ako napríklad kamenných hrobov, do jeho ustanovení týkajúcich sa noriem GAEC uvedených v prílohe II daného nariadenia v rozsahu, v akom tieto požiadavky prispievajú k ochrane takýchto štruktúr ako krajinných prvkov alebo, v závislosti od konkrétneho prípadu, k zabráneniu zhoršeniu stavu stanovíšť. Ak prijímateľ priamej platby nedodržiava pravidlá krížového plnenia, najmä tým, že neudrzuje archeologickú pamiatku tak, ako to vyžadujú vnútroštátne predpisy, je v súlade s ustanoveniami hlavy VI nariadenia č. 1306/2013 uplatniť vhodnú správnu sankciu v zmysle článku 39 delegovaného nariadenia č. 640/2014.

Druhá otázka

39. Druhá otázka sa týka výkladu pojmu plocha „podniku“ príslušného prijímateľa. Vnútroštátny súd sa pýta, či prijímateľ musí dodržiavať požiadavky dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu v celom svojom poľnohospodárskom podniku, alebo výlučne na špecifickej poľnohospodárskej ploche, pre ktorú bola žiadaná pomoc.

40. Tento súd uvádza, že Mardi talu nepoužíval pôdu, na ktorej bol hrob, ako poľnohospodársku pôdu, a že v súvislosti s týmto pozemkom nebola žiadaná žiadna pomoc. Hrob sa nachádzal na okraji pozemku, na ktorý bola žiadaná pomoc. Prijímateľ tieto skutočnosti nespochybňuje s výnimkou miesta, kde sa hrob nachádzal. Mardi talu tvrdí, že opis skutkového stavu vnútroštátneho súdu v tomto ohľade je nesprávny, keďže hrob bol na pozemku *susediacom* s pozemkom, na ktorý bola žiadaná pomoc. Kamene tam boli už desiatky rokov, čo spôsobilo, že táto pôda bola nevhodná na poľnohospodárske využitie.

41. Vnútroštátny súd uvádza, že druhá otázka bude relevantná iba v prípade zápornej odpovede na jeho prvú otázku. Zastávam však názor (ako uvádzajú estónska vláda a Komisia), že táto otázka je relevantná aj v prípade kladnej odpovede. Budem preto posudzovať aj druhú otázku s cieľom poskytnúť úplnú odpoveď na otázky uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

42. Je nepochybné, že hrob sa nachádzal na území poľnohospodárskeho podniku Mardi talu, prijímateľa na účely pravidiel krížového plnenia. Rovnako nebolo spochybnené, že hrob nebol umiestnený na území poľnohospodárskej výrobnéj jednotky, na ktorú bola žiadaná pomoc.

23 Pozri napríklad rozsudok z 9. júna 2016, *Planes Bresco* (C-333/15 a C-334/15, EU:C:2016:426, bod 47).

43. Podľa môjho názoru musí prijímateľ nevyhnutne dodržiavať pravidlá krízového plnenia vo vzťahu k celému podniku, a nie výlučne pre špecifickú plochu používanú na poľnohospodársku výrobu, na ktorú sa žiada o pomoc. V predchádzajúcom texte som už uviedla, že to vyplýva zo znenia článku 72 ods. 1 písm. a) v spojení s pravidlami krízového plnenia uvedenými v hlave VI nariadenia č. 1306/2013.²⁴

44. Článok 91 ods. 2 písm. b) stanovuje, že správna sankcia sa uplatňuje len vtedy, ak je nedodržanie pravidiel výsledkom konania alebo opomenutia, ktoré možno priamo pripísať príslušnému prijímateľovi, a ak je splnená aspoň jedna z týchto dodatočných podmienok: a) nedodržanie sa týka poľnohospodárskej činnosti prijímateľa (čo nie je tento prípad); b) ide o plochu podniku prijímateľa. Pojem „podnik“ je definovaný v článku 91 ods. 3 písm. a) ako všetky výrobné jednotky a plochy spravované prijímateľom, ktoré sa nachádzajú na území rovnakého členského štátu.²⁵ Táto formulácia naznačuje, že pokiaľ ide o dodržiavanie pravidiel krízového plnenia v konkrétnom prípade, pre posúdenie zo strany príslušných orgánov sú relevantné činnosti prijímateľa vo vzťahu k celému podniku.

45. Tento názor je podporený odôvodnením 53 nariadenia č. 1306/2013, v ktorom sa uvádza, že v nariadení č. 1782/2003 sa stanovuje zásada, že úplné platby niektorých podpôr v rámci SPP prijímateľom by mali byť spojené s dodržiavaním pravidiel týkajúcich sa okrem iného obhospodarovania pôdy. Ako výsledok systému „krízového plnenia“ musia členské štáty uložiť sankcie v podobe zníženia podpory alebo vylúčenia z pridelovania podpory. Odôvodnenie 54 ďalej stanovuje, že uvedený systém krízového plnenia začleňuje do SPP základné normy napríklad pre životné prostredie, zmenu klímy a dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav pôdy, čo potvrdzuje široký rozsah týchto noriem.

46. Tieto ciele pokrývajú široké zámery, ktoré nie sú predmetom výslovného obmedzenia. To nie je prekvapujúce. Bolo by ťažké odôvodniť vyplácanie verejných prostriedkov prostredníctvom priamej pomoci poľnohospodárom na niektoré pozemky, ktoré tvoria súčasť ich celkového podniku, a zároveň tolerovať činnosti, ktoré poškodzujú životné prostredie ako celok na iných pozemkoch v tom istom podniku, ktoré sa nepoužívajú na poľnohospodárske účely.

47. Legislatívna história nariadenia č. 1306/2013 objasňuje ciele týchto pravidiel. Postupnosť legislatívnych aktov je nasledujúca. Nariadenie č. 1782/2003 [ktoré bolo nahradené nariadením (ES) č. 73/2009²⁶] stanovilo zásadu, že úplná platba pomoci prijímateľom v rámci SPP by mala byť prepojená so systémom krízového plnenia. Následne bolo prijatých niekoľko samostatných právnych predpisov, ktoré stanovujú legislatívny rámec pre SPP v rokoch 2014 až 2020, vrátane nariadenia č. 1306/2013 a nariadenia č. 1307/2013, ktorým sa zrušuje a nahrádza nariadenie č. 73/2009. Nariadenie č. 1306/2013 stanovuje pravidlá, ktoré boli predtým stanovené v nariadení č. 73/2009, najmä pravidlá s cieľom zaručiť súlad s povinnosťami stanovenými ustanoveniami o priamych platbách vrátane kontrol a uplatňovania správnych opatrení a správnych sankcií v prípade nedodržania požiadaviek, pravidlá týkajúce sa krízového plnenia, ako sú zákonné požiadavky na hospodárenie, dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky, monitorovanie a hodnotenie príslušných opatrení a pravidlá týkajúce sa vyplácania záloh a vymáhania neoprávnených platieb.²⁷

24 Pozri bod 29 vyššie.

25 Článok 2 písm. d) nariadenia č. 1306/2013 definuje podnik s odkazom na článok 4 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1307/2013 okrem prípadu, keď sa uplatňujú pravidlá krízového plnenia uvedené v hlave VI nariadenia č. 1306/2013. Pozri body 4 až 8 vyššie.

26 Nariadenie Rady z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 30, 2009, s. 16).

27 Pozri odôvodnenia 53 a 58 nariadenia č. 1306/2013.

48. V dôvodovej správe k návrhu, z ktorého sa následne stalo nariadenie č. 1782/2003, v ktorom Komisia uvádza svoje stanovisko pre trvalo udržateľné poľnohospodárstvo z dlhodobého hľadiska s názvom „Posilnenie noriem v oblasti životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat a bezpečnosti pri práci“, Komisia uviedla:

„Povinné krížové plnenie sa bude vzťahovať na zákonné európske normy v oblasti životného prostredia, bezpečnosti potravín, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat a bezpečnosti pri práci týkajúcich sa poľnohospodárstva. Ako nevyhnutný doplnok oddelenia pomoci, aby sa zabránilo opusteniu pôdy a následným environmentálnym problémom, prijímatelia priamych platieb budú tiež povinní udržiavať *všetku poľnohospodársku pôdu* v dobrom poľnohospodárskom stave.

Toto sa bude uplatňovať ako *prístup vzťahujúci sa na celý poľnohospodársky podnik* a sankcie sa budú uplatňovať na *akýkoľvek prípad nedodržania v poľnohospodárskom podniku prijímateľa*. Bude sa to vzťahovať na všetky sektory a na *využívané aj nevyužívané poľnohospodárske pozemky*.

Poľnohospodári, ktorí dostávajú jednotnú platbu alebo iné priame platby v rámci SPP, ktorí nebudú konať v súlade s týmito zákonnými normami, budú podliehať systému sankcií. Sankcia bude mať formu čiastočného alebo úplného zníženia pomoci (v závislosti od závažnosti prípadu).²⁸

49. V neskoršej štúdii o vplyve environmentálnych dohôd na SPP bolo uvedené, že „krížové plnenie je jedným z kľúčových prvkov reformy SPP z roku 2003. Zavedenie povinného krížového plnenia znamená, že od 1. januára 2005 budú poľnohospodári, ktorí dostávajú priame platby, povinní rešpektovať súbor zákonných požiadaviek na hospodárenie (ZPH) stanovených v prílohe III k nariadeniu č. 1782/2003 a zachovať oprávnenú pôdu v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave (DPES), v súlade s rámcom stanoveným v prílohe IV toho istého nariadenia. *Požiadavky krížového plnenia sa vzťahujú na celý poľnohospodársky podnik, ako aj na pôdu a pobočky poľnohospodárskeho podniku bez priamych platieb*. Nedodržanie bude viesť k určenému zníženiu priamych platieb vo výške 3 % (1 % až 5 %) v prípade prvého porušenia a 15 % až 100 % v prípadoch úmyselného nedodržania v závislosti od závažnosti, rozsahu, trvalosti a opakovania nedodržania. Existujúce zákonné požiadavky, ako aj požiadavky DPES budú uplatňované v rámci systému priamych platieb prostredníctvom kontrol“.²⁹

50. Napokon treba uviesť, že v dôvodovej správe k návrhu Komisie týkajúceho sa nariadenia č. 1306/2013 sa uvádza: „Bude potrebné podporiť poľnohospodárov, ktorí sú spolu s lesníkmi hlavnými správcami pozemkov, pri osvojovaní si a udržiavaní poľnohospodárskych systémov a postupov, ktoré sú osobitne vhodné na dosiahnutie environmentálnych a klimatických cieľov, pretože trhové ceny neodrážajú poskytovanie takýchto verejných statkov. Bude takisto nevyhnutné čo najlepšie využiť rôzny potenciál vidieckych oblastí a prispieť tak k inkluzívnemu rastu a súdržnosti.“³⁰

51. Legislatívna história naznačuje, že v kontexte SPP majú poľnohospodári záväzky, ktoré presahujú rámec poľnohospodárskej výroby. Majú tiež úlohu ochrancov životného prostredia („obhospodarovatelia pôdy“) vo vzťahu k pôde, ktorá spadá pod ich podnik. Preto východiská pravidiel krížového plnenia podporujú výklad nariadenia č. 1306/2013, ktorý hovorí o „podniku“ ako o celom podniku prijímateľa.

28 Návrh, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú režimy podpory pre výrobcov určitých kultúr z 21. januára 2003 KOM(2003) 23 v konečnom znení, s. 10 (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

29 Gay, S.H., Osterburg, B., Baldock, D., Zdanowicz, A.: *Recent evolution of the EU Common Agricultural Policy (CAP): state of play and environmental potential*. Marec 2005, s. 36 (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

30 Návrh Európskej komisie z 12. októbra 2011, KOM(2011) 628 v konečnom znení/2, s. 3.

52. Tieto skutočnosti by bolo možné považovať na dostatočné na uzatvorenie tejto problematiky. Pre úplnosť však stručne posúdim, či podrobná legislatívna schéma tiež podporuje názor, že slovo „podnik“ zahŕňa pôdu, ktorá nie je predmetom žiadosti o pomoc.

53. Systém právnych predpisov je veľmi široký. Zahŕňa delegované nariadenie Komisie č. 640/2014, ktoré sa musí samozrejme vykladať v spojitosti s nariadením č. 1306/2013, splnomocňujúceho nariadenia.³¹ Okrem pojmov „podnik“ a „poľnohospodárska plocha“ druhé uvedené nariadenie používa pojem „poľnohospodársky pozemok“, ktorý je definovaný v článku 67 ods. 4 písm. a) nariadenia č. 1306/2013. Toto ustanovenie je súčasťou kapitoly II „Integrovaný administratívny a kontrolný systém“, ktorý je uvedený v hlave V nariadenia č. 1306/2013 s názvom „Systémy kontroly a sankcie“. Tieto ustanovenia obsahujú prvky zavedené na účinné monitorovanie rozdeľovania pomoci Únie vyplatenej poľnohospodárom.³²

54. Delegované nariadenie č. 640/2014 zavádza niekoľko podrobných technických opatrení. Okrem iného stanovuje základ pre výpočet pomoci vrátane pravidiel na riešenie určitých prípadov, v ktorých oprávnené plochy obsahujú krajinné prvky alebo stromy [článok 1 písm. h)]. Ak členské štáty udeľujú jednotné platby na plochu, musia zabezpečiť, aby každý poľnohospodársky pozemok deklarovaný prijímateľom bol spoľahlivo identifikovaný spôsobom, ktorý umožní jeho lokalizáciu a meranie [článok 5 ods. 2)], aby príslušné orgány mohli vykonať potrebné kontroly.

55. Článok 9 ods. 2 delegovaného nariadenia č. 640/2014 stanovuje, že všetky krajinné prvky, ktoré patria do prílohy II k nariadeniu č. 1306/2013, ktoré tvoria súčasť celkovej plochy poľnohospodárskeho pozemku, sa majú považovať za súčasť oprávnenej plochy tohto pozemku.³³

56. V tomto prípade však otázka nestojí tak, či miesto, na ktorom sa nachádzal hrob, bolo oprávnené na pomoc. Otázka skôr stojí tak, či sú vnútroštátne právne predpisy, ktoré vyžadujú udržiavanie hrobu ako podmienku pomoci SPP v súvislosti so susediacim pozemkom, na ktorého okraji sa nachádzal hrob,³⁴ v súlade s právom Únie. Preto skutočnosť, či sa hrob nachádzal na poľnohospodárskom pozemku, ktorý bol sám osebe oprávnený na pomoc zo strany Únie v zmysle článku 9 ods. 2 delegovaného nariadenia č. 640/2014, nemôže ovplyvniť správny výklad pojmu „podnik“ v zmysle článku 2 písm. d) a článku 91 ods. 3 nariadenia č. 1306/2013.

57. Z praktického hľadiska by mohlo byť užitočné, ak by vnútroštátny súd zistil, či pozemok, na ktorom sa hrob nachádzal, bol identifikovaný zo strany Mardi talu ako súčasť oprávnenej plochy poľnohospodárskeho pozemku v zmysle delegovaného nariadenia č. 640/2014. Ak by to tak bolo, bolo by v rozpore s takýmto zistením, keby sa určilo, že nemožno uložiť žiadnu správnu sankciu týkajúcu sa pôdy, na ktorej sa nachádzal hrob, len preto, že tento pozemok nebol použitý na poľnohospodársku výrobu. Mardi talu by sa inak pokúšal dosiahnuť, aby bol aj vlk sýty, aj ovca celá: keď poľnohospodár identifikuje miesto archeologickej štruktúry ako poľnohospodársky pozemok na účely žiadosti o pomoc, nemôže zároveň tvrdiť, že sa na jeho činnosť na tejto pôde nemôžu vzťahovať správne sankcie, pretože sa nepoužíva na poľnohospodársku výrobu.

58. Dodávam, že opačný výklad (obmedzenie pravidiel krížového plnenia na pozemky v rámci podniku, ktoré sa skutočne obhospodarujú) by to príliš zjednodušoval tým, ktorí by sa pokúšali obísť tieto pravidlá. V prvom roku by sa tak poľnohospodár mohol zdržať zaradenia pozemku obsahujúceho nepohodlný krajinný prvok (tisícročný strom, povedzme, alebo pozostatky pevnosti z doby železnej) do svojej žiadosti o priamu pomoc. Nepoškodený finančnou sankciou, ktorá by vznikla zámerným porušovaním povinnosti krížového plnenia, poľnohospodár následne zlikviduje strom alebo zbúra

31 Vzťah medzi nariadeniami Rady a vykonávacími predpismi Komisie podrobnejšie posudzujem v návrhoch, ktoré som predniesla vo veci C-239/17, Teglgaard a Fløjstrupgård, body 38 až 46.

32 Pozri odôvodnenia 43 až 45 nariadenia č. 1306/2013.

33 Pozri odôvodnenie 11 delegovaného nariadenia č. 640/2014.

34 Pozri bod 18 vyššie.

pevnosť. Odstráni pozostatky z jeho pôdy, čím zvýši svoju dostupnú plochu pre výrobu a svoj potenciálny zisk. Následne v druhom roku zahrnie pozemok, ktorá je obhospodarovaný, do svojej žiadosti o priamu pomoc. Keď sa na situáciu pozrieme z tohto pohľadu, je zrejmé, prečo systém zavedený normotvorcom Únie funguje správne iba vtedy, ak sa povinnosti krízového plnenia týkajú *všetkých* pozemkov tvoriacich podnik prijímateľa, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú skutočne obhospodarované v akomkoľvek časovom bode.

59. Podľa môjho názoru z uvedeného vyplýva, že na účely článku 72 ods. 1 písm. a) a na účely pravidiel krízového plnenia uvedených v hlave VI nariadenia č. 1306/2013 musí prijímateľ dodržiavať požiadavky dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu vo vzťahu k celému svojmu podniku a nie iba vo vzťahu ku konkrétnej poľnohospodárskej ploche, na ktorú žiada pomoc.

Návrh

60. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré položil Tartu Halduskohus (Správny súd Tartu, Estónsko), takto:

- Podľa článkov 93 a 94 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky je členský štát oprávnený zahrnúť požiadavky týkajúce sa udržiavania archeologických štruktúr, ako napríklad kamenných hrobov, do jeho ustanovení týkajúcich sa noriem dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (GAEC) uvedených v prílohe II daného nariadenia v rozsahu, v akom tieto požiadavky prispievajú k ochrane takýchto štruktúr ako krajinných prvkov alebo, v závislosti od konkrétneho prípadu, k zabráneniu zhoršenia stavu stanovišť.
- Ak prijímateľ priamej platby nedodržiava pravidlá krízového plnenia, najmä tým, že neudržiava archeologickú pamiatku tak, ako to vyžadujú vnútroštátne predpisy, je v súlade s ustanoveniami hlavy VI nariadenia č. 1306/2013 uplatniť vhodnú správnu sankciu v zmysle článku 39 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 640/2014, z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie č. 1306/2013 vzhľadom na integrovaný administratívny a kontrolný systém, podmienky zamietnutia alebo odňatia platieb a administratívne sankcie uplatniteľné na priame platby, podporné nariadenia na rozvoj vidieka a krízové plnenie.
- Na účely článku 72 ods. 1 písm. a) a na účely pravidiel krízového plnenia uvedených v hlave VI nariadenia č. 1306/2013 musí prijímateľ dodržiavať požiadavky dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu vo vzťahu k celému svojmu podniku a nie iba vo vzťahu ku konkrétnej poľnohospodárskej ploche, na ktorú žiada pomoc.